

sonlása. Ez a temetői gyász, ez a pártos gyűlölet fokozódjék százsorosára, ezerszeresére Erdély Felfedezésében? Kovács Katona Jenő és Bözödi György vészharangot húzott meg, hogy ama valóbb világ veszedelmeire figyelmeztessen. Akad azonban más falu is. Elkísértem a kolozsvári kőműveseket egyik szombat este a hegyen át, haza falujukba. Jártam ott a kultúrházban, amit közmunkákból együttlé épített gazdákör és szakszervezet. Néztem boldog örömmel: uradalmat vásároltak a földművesek és kőművesek s a ledöntött várkastély anyagából ötven új családi ház épül. Hiszem és vallom: amennyi abban a másik Erdélyben a nép fogyatkozása, annyi a nép feltörekvő igérete is.

Fordul, változik, másul a kisebbségi magyarság. Itt még a bomlás gyásza, ott már az új érvényesülés öröme. Erdély felfedezői találkozhatnak mindkettővel. Jaj annak, aki egyiket sem veszi észre.

Balogh Edgár.

Magyar kultúrest prágai katonáknak. A prágai Petőfi Sándor-kör azzal a célkitűzéssel alakult meg egy évvel ezelőtt, hogy az ottélő magyaroknak kultúrális szükségleteit kielégítse. Ebben a törekvésében természetesen nem feledkezik meg a Prágában szolgáló nagyszámú magyar katonáról sem, akik két éven keresztül el vannak vágva a magyar kultúrától. A kör vezetőségének ezt az igyekezetét siker koronázta s a prágai helyőrség parancsnokságával folytatott tárgyalások eredményeképpen december 13-án a „Mestanska beseda” nagytermében kultúrestét rendezett a prágai helyőrség magyar katonái számára. Az est műsorán a kör tagjai és szavalókörusa Bezruc, Woiker és Novomesky cseh és szlovák költők költeményeinek magyar fordítását adták elő, a magyarok közül Petőfi, Ady és József Attila verseit szavalták. A kör énekkara magyar népdalokat énekelt, részben tánc kíséret-

tel. Szokolay Dóra zongorán játszott Novák és Bartók műveiből. A műsort néhány szórakoztató szám egészítette ki. Az est nagy visszhangot váltott ki egész Szlovenszko és Kárpátalja magyarságában.

M. N.

József Attila- emlékest Pozsonyban. A tragikus körülmények között elhunyt nagy magyar költő emlékére a barátok, hívők és olvasók szépszájú pozsonyi tábora december 14-én este ünnepi előadást rendezett. Az emlékestet a Magyar Demokrata Írókör taggyűlés keretében tartotta meg a Grémium kísérmében a következő műsorral:

1. Bevezetőt mondott Vass László.
2. Balázs András József Attila-verseket adott elő.
3. Peéry Rezső az íróról tartott előadást.
4. Szalatnai Rezső felolvasása: Emlémények a költő versei olvasása közben.
5. Balázs András újabb József Attila-verseket adott elő.

Az Írókör emlékestjén vendégek nagyszámban jelentek meg.

SZEMLE

Vérző Kina és Titkos Kina. (Agnes Smedley és Egon Ervin Kisch könyvének olvasása közben) — Most már Sanghainál és Nankingnál csak Madrid van közelebb hozzánk és mind közelebb hordja felénk egy ázsiai tájfun, a Gobi-sivatagon át, a japán hordák bakancsszegát. A Távolság napja felettünk bontogaija megfélemlített fényét s mind közelebb görgeti hozzánk harci zaját Nippon. Kilépett medréről a Jangcse vize, melyen feleveztek a japán naszádok, hömpölyög a sárga víz, a berlini Unter den Linden-en át rohan — kürtszóra és rabdalra — s ahol egyesül a Tiberisszel, Róma falai alatt harsonázza egy új Középkor hajnalát. Madridot is elnyeli az áradat s habó, jól vigyázni, mert a Szent Pál székesegyház tornya

is a hullámok alá kerülhet. Modern hun hadak kelnek át a guggoló ös-Buddha földjén és már újra rázzák a fáradt Európa rácsait. Új bigottságok, új barbarizmusok boronálják a földet és ma már csak talán Páris az egyetlen szirt, mely dacol még az új Középkor kvártélyosai ellen, ott most készülnek döntő tusára, mert elborít mindent a bornirtság.

Új Középkor támad-e régi rémeivel, irdatlan sötétségeivel, vagy az Időnek még mélyebb tájairól kerekedik ez a Sárga forgószél, hogy európai testvéreivel Vasháromszögbe ékelje az előre menekelni kívánó emberiség homlokát? Új Középkor ez ököljoggal, útonállással, fegyveres bajnokok egyenlőtlen harcával az eke mögött lépdelő nép és a népek nyája ellen, új rablóromantika kora ez, hősietlen vitézi tornával, éposz nélkül, vagy glóbuszunk új felmérése kezdődött, lelkek felszántása új álpróféták hamis mágiájától, méreg száll fel a föld torkából, vagy most van születése új mithoszoknak? Talán új népvándorlás első hullámainak vagyunk kortársai és szemlélői Guernicával és Csapei-jel sújtva? Pusztuljon a férgese, csak a bajonetteknek van polgárjoga ebben az új népvándorlásban, keresni indul új vadászterületeket a meddőre igázott földek bujtatott serege. Nyilván új népvándorlás szekere-lovasa zajong a Távols-Kelet kapui előtt, Európa, Amerika riadt-vigyázva áll haptákban: sarkából akarja kiemelni a világot Japán ferdeszemű katonai klikkje, a fasizmus füstjétől bódult sereg.

Ű nem egyedül a sárga-tengeri szigetország. Az új Szentszövetség európai éllovasai új imperialista bibliát terjesztenek a világban. A politikai kőklerség legmagasabbrendű kitenyészettjei, az európai fasizmus két felelőtlen tiarása, a két illegitim pápa bodrozza a föld takaróját.

„Nyolc millió szurony hegyén viszi Olaszország a béke olajágát” — dübörögi

az ellentmondások, az immár klasszikus veretű politikai aforizmák tribunja.

A Győzhetetlen Háromszög, az olasz-német-japán törvényesített politikai viszony ázsiai ágyastársa tettekre szebb, bátrabb, gyorsabb, mint az európai fasizmus gladiátorai. A mikádó egykori miniszterelnöke, Tanaka, ezt szépen meg is fogalmazta, imígyen: „Egész Kína meghódítása csak Mandzsúria és Mongólia meghódítása után lehetséges, — az egész világ meghódítása céljából pedig előbb el kell foglalni Kinát”. Ez, Japán úgy érzi, hivatása. Ilyen történelmi hivatást érez az olasz fasizmus, ugyanezt és ezenfelül faji hivatást és küldetést zúg a Rajna Hitler szerint. A fasizmusnak tervei vannak a világgal, az emberrel, a demokráciával, a szabadsággal, 1789 következményeivel és egyáltalán messze-menő terveket szövöget a te kontódra, ember. A fasizmus szaldóján csak nyereség lehet, a te egyenleged, olvasó, embertárs, polgártárs, elvtárs, tekintetes úr, bárki légy, a te számlád csak veszteséget mutathat a fasizmussal való találkozásban.

Kinát már darabolják, szeletelik Tanaka tervei szerint, kormányokat ültet Pekingbe a japán imperializmus, a Panay elsüllyesztése ugyan még sem sodorja Amerikát a Lusitania analogiájába, de a veszély itt van és ha fülünket gondosan a földre hajtjuk, már hallhatjuk a japán tankok vaspatáinak csattogását, Guernica megismétlődhetik más vidékein is a világnak. Baljós az égálja, a nyolc millió szuronyra tűzött olajág elhomályosítja az eget és agyat, — a szellem szedi sátorfáját és mint a hajótörött, keskeny lélekvesztőn menekül, vészjeleket próbál leadni, tollat ragad a szuronyerdőben és világítani próbál, hátha még nem veszett ki teljesen az ember, kiben él a humanizmus hite és reménye.

Élő lelkiismeretek bolyongnak szerte a világban és ahol városok gránátverte tüze égig seprí lángjaival a láthatárt, ott

apró tolluk gyertyalángjával mutatják az utat a menekülő Embernek. A francia Malraux után Agnes Smedley, a magános asszony írt könyvet Kináról, a vérző földről, amelyet Japán a „vörös veszélytől” akar megmenteni, „a kommunizmus ellen” harcol, — ezek a jelszavai és galád ürügyei a végső annekszió jogára. Kína szovjetterületein pedig a nagybirtokok kisajátítása után a hűbéri-jobbági kötelezettségek eltörlése volt a megvalósított munkaterv újabb foka, a mezőgazdasági technika fejlesztése korszerű kerekek felé, öntöző csatornák ásása, nyolcórás munkaidő bevezetése lelkeztette a „vörös” Kína lakosságát, azt a néhány tartományt, amely éveken át harcolt a Kuomintang ellen, az idegenek ellen és most harcol konokul a japán terjeszkedés ellen, nemzeti szabadságáért.

Erről a Kináról, a japán invázió előtti szenvedő, vérző Kináról ír ez a nagyon nagy asszony és író, Agnes Smedley a *Vérző Kína* című könyvében. Kináról mesél, az idegen hatalmak és a velük együtt dolgozó kínai elnyomók ellen lázadó új nemzedékről, a megfélemlíthetetlenekről, Kináról, ahol a legelszántabb hősiesség él és ahol a legtöbb hazaáruló himpellér és népfaló zabálja el a koldús kínai elől az életet. Olvassátok el könyvében a XII-ik fejezetet, áhitattal, mintha zsoldárt mondanátok, Lai In és Nan Ju történetét, Lai Inról, a kínai parasztság szonyról úgy ír, olyan lélekből sóhajtott szavakkal, hogy az éteri remegésű kínai versekre emlékeztet. „Nagy fekete szemében és az asszonyka egész testén valami leirhatatlan gyengédség, szinte elgondolkodás áradt. Csak ha közelebről megnézte az ember, láthatta, hogy testében egy új élet mozog, mely szerelemben foganhatott, mert csak az kölcsönözhet ilyen enyhe, elmerengő kifejezést az anya arcának.”

Milyen szép! Milyen tökéletes! Kész szobor!

Lai Int a férje küldte, egy vörös harcos, az ellenség sorain át kell jutnia.

Három Kuomintang-katona állja útját, három kínai férfi egy kínai asszony ellen. „Még érezte, hogy hajánál fogva valaki lehúzza a földre.” Amikor már meghalt, az egyik katona levitte Lai Int a folyóhoz, magasan meglöbálta és bedobta az áradatba. „Sötét hajzata úgy terült szét a víz felületén, mint az éj szárnya”. Kinában nem tudnak élni a szegények, a nincstelének, a megkínzottak — de halni tudnak. És harcolni is tudnak. Éveken át lappangó, permanens polgárháborút viselt a nép a hatalomtartók ellen, a Kuomintang-szervezet ellen, mert a Kuomintang elárulta Szun Jat Szent, az eszmét, a népet és épügy kizsákmányolja, mint a gyarmatosító idegen hatalmak képviselői. Egy birodalom ez, amelynek népe nem ura a földnek, víznek, víznek, rizsföldnek, dzsunkának és a folyamatok hallgató halainak. Permanens polgárháború dúlt Kinában a japán támadás előtt Csang Kai Sek uralmának megdöntéséért, mert hűtlen lett a Kuomintang Kinához, a holnap Kinájához, amelyért a nép felkelt harcolni. A könyv magyar kiadásához írt utószavát már a mostani háború idejétől keltezi, az északi frontról, ahol a vörös kínai és Kuomintang-kínai a végveszély közös sodrában együtt akarnak — a multat feledve — torlaszt emelni a japán hadigépeknek.

Egon Ervin Kisch ismeritek. Ő a száguldó riporter, a titkokat leleplező, a tőkés üzelmek ostora, a forrongó, *titkos Kináról* ír, amelyet távoli idegenek, mi, csak a misztikum ködében láthatunk. De Kisch biztos járőrvezető, jó kalauz, kóbor Odysseus, aki szüntelen az igazság pontjait keresi. Vele kell tartanunk, ha meg akarjuk ismerni a mai, tegnapi és holnapi Kína igaz arcát. A Wusung-erődöt és a textilgyárak kis proletárongyait csak az ő szemén keresztül ismerheted meg.

Olvassátok hát ezeket a könyveket, hogy megismerjétek a világot, melyben éltek és hol sirotokat ássa a fasizmus.

Fekete Béla.

Kongresszusi beszámoló. Az Országos Földmunkás-Szövetség Novisadon megtartott kongresszusa alkalmával megjelent egy könyv: a Szövetség kongresszusi beszámolója. A dolog mellett napirendre is térhetnénk, ha ez a könyv nem volna egyszersmind az ország gazdasági életének meglehetősen pontos analízise is, egyike a viszonyainkat tárgyaló legtökéletesebb szociológiai munkáknak. Az igénytelen külsejű broszura számos, igen értékes, ankétokkal és helyszíni vizsgálatokkal megerősített adatot tartalmaz, amelyek alapján pontos képet alkothatunk magunknak a jugoszláviai agrárviszonyokról, az agrárproletáriátus életéről és küzdelméről. A munka értékes anyagot szolgáltat a tudományos kutatásokhoz is és így nem mulaszthatjuk el egynéhány fontos adat kivonatolását és közrebocsátását.

Jugoszlávia lakosságának 82 százaléka él földművelésből. Ez a megállapítás azonban nem mond sokat, az óriási fontossággal bíró mezőgazdasági birtokviszonyok ismerete nélkül. A birtokviszonyokat tárgyaló rész zárata szerint az ország egész megművelhető területének *nagyobb fele* a birtokosok 5 százalékanak kezén van, míg a másik, *kisebb fele* felett osztozik a parasztság hátralevő 95 százaléka 133,500 birtokossal szemben 4,193.500 törpebirtokos áll. Az ország agrárviszonyaiban nyilvánvaló tehát az óriási osztályellentét. Míg az első csoportban egy családra átlag 170 hold föld jut, addig a másik csoportban alig 4 hold. Érthető tehát, hogy az ország összes parasztjainak ^{19,20} része a rendelkezésére álló földből a legelemibb életszükségeit sem teremtheti elő. A jelentés szerint ekkora aránytalansága a földmegosztásnak csak Magyarországon és Franco-Spanyolországban tapasztalható.

A birtokviszonyok további ismertetése során kiténik, hogy az óriási szegénysztály legszegényebb rétege, 492,000 család a földnek csak 4 százalékát bírja

és a családonkénti átlag 3,3 katasztrális holdat tesz ki. Magától érthető, hogy ide tartoznak azok is, akiknek semmi földjük sincs, éppúgy mint azok, akiknek az átlagnál nagyobb a földdarabjuk. A statisztika azonban azért vette ezeket egy számba, mert a jövedelem szempontjából egyforma a helyzete úgy a földnélküli földmunkásnak, mint az egészen kicsiny földdarabbal rendelkező törpebirtokosnak. Ez a kategória az egész parasztság 9 százalékát foglalja magában.

Ehhez a réteghez igen közel áll a másik, számbelileg sokkal nagyobb réteg, a tulajdonképpen kisgazdának nevezett, de valójában szintén törpebirtokosként kezelendő réteg, amely a parasztság 69 százalékát teszi ki, de az ország mezőgazdasága által nyújtott jövedelemnek csak 16,4 százalékát kapja kézhez. Egy család évi jövedelme ebben a rétegben nem haladja meg az 1000 — *dinár*.

A két fenti réteg az egész parasztság 78 százalékát teszi ki. Következnek a kb. 10 holddal rendelkező családok, amelyek a lakosság 10 százalékát jelentik és a kisgazdák csoportja, amely a parasztlakosság 6,5 százaléka. Az előbbieket egyévi átlagjövedelmét 1000—2000 dinárra, az utóbbiakét 2000—4000 dinárra becsüli a jelentés. Így fest a parasztlakosság 95 százalékanak birtokstatisztikája. Az összes felsorolt rétegek a megművelhető föld 49 százaléka felett rendelkeznek.

A parasztlakosság még hátralevő 5 százaléka jelenti a tulajdonképeni gazdák, földbirtokosok és nagybirtokosok osztályát, a vagyonos osztályt. Ez a termékeny föld 51 százaléka felett rendelkezik s miután családonként ebben a kategóriában átlag 170 katasztrális hold föld jut, természetes, hogy földjét bér munkások alkalmazásával műveli. Ide tartoznak a még létező többezerholdas nagybirtokok is, amelyeknek különösen Vojvodinában van nagy jelentőségük.

Az agrárreform alá eső nagybirtokoknak

csak 41 százaléka került felosztásra, még pedig igen mostohán. Vojvodina nincstelen földigénylőinek egyrésze kb. 3 holdat kapott. Sajnos ez sem maradt sokáig a kezében, mert a községtől rendszerint távoleső parcellán, annak kicsinysége miatt nem telepedhetett le, kocsí, ló és egyéb felszerelés híján a községből viszont nem tudta eredményesen munkálni. Eladta tehát a szomszédos gazdának, vagy nagybirtokosnak a parcellát. A törpebirtok tönkremenését determináló gazdasági okokat az agrárreform sem tudta megszüntetni.

Vojvodinában 550.000 mezőgazdasági bérmunkás él. Ebből 400,000 egész éven át, 150,000 pedig csak szezonmunkák (aratás, cséplés, kukoricatörés) idején keres munkát. Az előbbieket 100—120 napon keresztül részesülnek munkában. A nagyméretű munkaerőkinálat és a mezőgazdasági gépek alkalmazása miatt a munkabérek siralmasak. 1936-ban egy vojvodinai földmunkácsolád évi bruttókeresete nem érte el az 1800—*dinárt*, ami azt jelenti, hogy a kb. öttagú családra családtagonként 360—*dinár* sem jutott egész évi létfenntartására. A városokba, gyárakba menekülő földmunkások keresete semmivel sem nagyobb.

A baj okait a jelentés elsősorban a tervnélküli gazdálkodásban látja, abban a termelési anarchiában, amely az egész tőkés termelési rendszert jellemzi. A mezőgazdasági gépek alkalmazása a munka viszonyainak megkönnyítése helyett a munkások éhenpusztulását okozza. A Vojvodinában alkalmazott 26247 darab mezőgazdasági gép 342,000 embert pótol, az aratógépek 160,000 embert tesznek fölöslegessé az aratás munkájában. Közben a világpiacon uralkodó, technikailag fejlettebb országok konkurrenciája mindjobban kényszeríti a fejletlenebb országok technikai előrelendülését. Vojvodinában pedig a mezőgazdasági gépek alkalmazása most indult meg. A mezőgazdaság mechanizálásával párhuzamosan megy

a mezőgazdaság kapitalizálódása is, ami a földmunkások munkanélküliségét még jobban emeli. Az óriási számban fel szabaduló munkáskezek a fejletlen iparban nem nyerhetnek munkát, tehát sűrűs tennivalók elmulasztása esetén az éhhalál vár rájuk.

Zárlatában a jelentés a birtokviszonyok igazságtalanságára mutat rá. Megállapítja, hogy az ország egész megművelhető területének egyenlő részekre való felosztása esetén sem nyújthatná a mezőgazdaság a lakosság 82 százaléka számára biztos megélhetést. Ezért új területek feltörését, a kaszálók felszántását és a rétek kiszáritását, nagyszabású meliorációs munkák megindítását ajánlja. A közmunkák megindításával, utak és vasutak építésével, folyamok szabályozásával, valamint épp a meliorációs munkáknál a földmunkások, ha nem is mind, de jó részben munkához jutnának. Magában a mezőgazdaságban a munkanap és a minimális munkabérek törvényes megállapítását tartja szükséges intézkedésnek, mindehhez pedig a földmunkások teljes szervezkedési szabadságát és függetlenségét követeli.

A broszura ezenkívül igen értékes adatokat tartalmaz a vojvodinai ki- és visszavándorlásról, a földmunkások osztályszervezetéről, életéről, célkitűzéseiről és ambíciójáról. Mint a komoly osztálymozgalom egyik terméke és fegyvere, a jugoszláviai földmunkások nagyfokú intelligenciájáról és harckészségéről tanuskodik.

Kiss F.

Remenyik Zsigmond új könyve.

Remenyik Zsigmond új könyve, a „Téli Gondok” (Pantheon kiadás) ott folytatódik, ahol a szerző előbbi elmélkedő kötetét, a „Nagytakarítás“-t abbahagyta: a kételkedésnél, ami jelek szerint végső attitűdje az írónak a világgal. az emberrel és minden társadalommal szemben, mert hiszen az a társadalom, amely felé álmái egy-egy részen keresztül bekukkant és amelynek a képe Platon óta csak az

utópistáknak tárulkozott fel, az emberi jóság, „az ingathatatlan igazság és szabadság társadalmá” emberileg belátható időn belül nem is valósul meg. De míg a „Nagytakarítás”-ban Remenyik egy generális szemétdomb fölött mutatta be a szellem kötélrancát, ebben a kötetében már egy osztályozott és rendszerezett, szervezettebb világban takarítgat. A korábbi kötetéből sokszor majdnem cinikusan kirajzolódó anarhikus remenyiki szellem, nyilván legsikerültebb és legsikeresebb munkáján a „Büntudaton” keresztlül nemcsak társadalmi, de szellemi gyökereihez is leérhet s amíg a „Büntudat” Remenyiknél egy sajátos és soha meg nem szólaltatott társadalmi réteg freskójává szélesült, a „Téli Gondok” elmékedései és bölcselő önmarcangolásai a mai magyar urbánus szellem görbe tükrében sugározódnak az olvasó felé. Remenyik vallja bár magát az európai haza gyermekének, ki hazátlannak érzi magát e földrész legjobb fiainak társaságában, kozmopolitizmusán félreérthetetlenül áthévül szűkebb hazájának és a magyar város szellemi emberének elfonnyadt társadalmi környezete, e végső dermedés havától borított és a pusztulás szelétől felkavart tájak, melyek számára az író csak végtelen szomorúság, a gyilkos gúny és a megvető gyalázkodás szavait találja. A gazdasági és társadalmi végpusztulás felett lebegő szellemi osztlás leírása azonban kétségtelenül pontosabb fogalmazást talál az írói fejlődés teljében elmélyülő nyelvezet, mint a szerző előbbi munkáiban, a hurokvonalban felépített terjedelmes mondatok kiforrott zamattal kínálkoznak és a kifejezés, a szó helyzeti, tehát költői értéke összehasonlíthatatlanul találóbb, mint a „Büntudat” előtti munkáiban. A kor változásait szenvedélyesen élő író, aki korát az elképzelhető leggyűlöletesebben megveti, egy jobb és emberibb kor utáni vágyakozásban, nem térhet ki a valószínűségnek és mindennapnak. E munkája

oldalain végig gázol mindazokon a zavarokon, amelyek ellentmondásoktól telten betöltik korunk utolsó évszakát, a hulló polgári rend telét. A rendeztetés közben, mindjárt az elején két olyan fogalomra botlik Remenyik, amelyek a „Büntudat”-ig nem szerepeltek polgárgyalázó szótárában: nép és haza. Amit tehát ifjúságról, háborús rémületről, irodalomról, hitről és pogány örületek feltámadásáról, az írók magatartásáról, a jövőtől való félelemtől és ezzel kapcsolatban magáról mond, nem független ama néptől, helyzetétől, kilátásaitól, valamint attól a hazától, mellyel, mint maga is vallja, most volt csak találkozása s itt nyilván a „Büntudat”-ra gondol. Remenyik a téli gondok körüli kirándulásán, nyilván legrokonabb partnereivel, a felvilágosodás mestereivel társalog, de míg azok korunk hajnalán az emberi természet alapvető jóságába vetett hitből elmékednek egyénről és társadalomról, Remenyik, mintegy a történelmi fejlődés menetét igazolandó, e kor hunytán a gonoszságot teszi meg az emberi természet alapjául s ez ad neki jogcímet a tragikus bukás fölötti gúnyolódásra, válogatott, de izes szidalmakra, kiméltelen és kegyetlen ostorozásra. Ez a szemlélet gátolja egyben abban is, hogy e bukó kor zavarában egy születő új kor körvonalait is meglássa, amit végeredményben az a többség rajzol ki, amelynek vágyaiban, leszorított de elfojthatatlanul fellobbanó cselekedeteiben ott él egy emberibb, egy tisztességesebb, egy igazságosabb alapokból felépítendő kor igen pontosan felvázolt épülete. Remenyik szereti önmagát és olvasóját is meglepni, mint a jó film vagy az izgalmas szindarab s ebben is korának írója. Katasztrófa-érzését déli temperamentummal tudja elének robbantani és biztos vezetőként kalauzol gondolkodása szenvedélyes fordulatai között: pamflettista a javából. Ugy érzem, külön kell megemlékeznem a „Téli Gondok” utolsó fejezetéről, erről

az abszolút költői négy oldalról, mely Remenyik új írásai közül is kivágát. Érzésem szerint, ha Remenyik a „Téli Gondok”-at nem pamfletnek írja meg, hanem ennek a négy oldalnak a lírai atmoszférájába olvasztja bele új munkája vivódó szellemét, az utolsó eszten-dők egyik legszebb európai könyvét írta volna meg.

Mólinusz József.

K R Ó N I K A

— Mexicóban az eddig ismert szindikális organizációkon kívül, egy új egyesület alakult: a koldúsok szövetsége. Az alakuló közgyűlés memorandumot intézett a kormányhoz, melyben kéri, hogy gondoskodjék részükre a 8 órai munkaidő bevezetéséről, valamint rendes kereseti lehetőségekről.

— A „Corriere della Sera” értesítése szerint Alexandriában arab nyelven rövidesen megjelenik Mussolini írásainak összegyűjtött kiadása.

— Az angol koordinációs nemzetvédelmi miniszter szerint Nagybritania az 1913–14 években 77 millió fontot költött védelmi célokra; 1924-ben ezen összeg felemelkedett 113 millióra és 1937–38-ban pedig 278 millióra. A miniszter úgy véli, hogy az 1938–39-es költségvetési évben az angol fegyverkezési kiadások kb. 320–340 millió fontot tesznek ki.

— A csehszlovákiai szenátus pénzügyi bizottsága azon kívánságát fejezte ki, hogy a kormány hozzon törvénytervezetet egy „Massaryk intézet” építéséről. Ebben az épületben helyeznék el a felszabadító elnök könyvtárát is. A könyvtárban 110.000 könyv található. Úgy látszik, hogy az elhunyt elnök kb. 30.000-et elolvasott ezek közül, mert kb. ennyit látott el széljegyzettel.

— Dániában leszállították azon korhatárt, melynek betöltése a választásra jogosít. Régebben a 25-ik életévhez kö-

tötték, míg most már a 21-ik évben jogosulnak a választásra.

— A következő adatokon látszik legjobban a csehszlovák nehézipar konjunk-túrája: a múlt évihez viszonyítva az idei termelés szénben 49 százalékkal, kokszban 86 százalékkal, vasban 44 százalékkal és acélban 60 százalékkal növekedett.

— A canterbury-i érsek a napokban szentelt fel Londonban egy új házblokkot. Ez alkalommal beszélt a szegények lakásáról és megemlítette, hogy a lakáskérdés a legégetőbb problémák egyike.

— Az új svéd gázálarc-gyár befejezés előtt áll Stockholmban. A gyár kapacitása 10 000 álarc havonta. Ezek a gázálarcok kizárólag a polgári lakosság részére készülnek.

— Ez évben mult 50 esztendeje annak, hogy megjelent Zola nevezetes könyve: „A föld”, a falusi életről, mely a klasszikus-realisztikus irodalomba tartozik. Zola ezen könyvében a vidéki élet eddig ismeretlen részleteit tárta fel és igazi fényben mutatta az addig annyit dicsért „vidéki miliőt”, mely közben, sárban, dologban fulladozik. „A föld” a „Gil Blas” c. lapban jelent meg folytatásokban. Majdnem mindegyik párisi lap támadta Zolát és legélesebben a a royalista „Figaro”.

— 50 éve annak, hogy meghalt Eugen Potier, az első kimondottan proletár költő; legjobban arról ismeretes, hogy ő írta az „Internacionálé” szövegét.

— A Botič (bank-, biztosító-, kereskedelmi- és ipari-alkalmazottak szövetsége) kiadásában megjelenő „Glasnik” decemberi számában egy cikk szerint a nőtlen magánhivatalnok létminimuma 24.000 dinár évente, vagyis 2000 dinár havonta; a nős magánhivatalnok létminimuma pedig 40.800 dinár évente, vagyis 3.400 dinár havonta. Ezzel szemben a munkaadók kezdő hivatalnokot ritkán vesznek fel 300, 500 és 700, legritkábban pedig 1000 dináros fizetéssel.